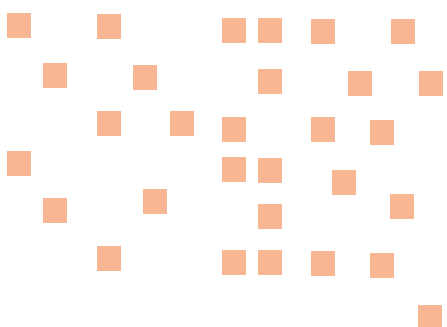

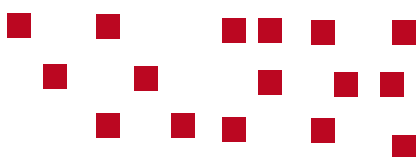
BANGLADESZ

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/232/2025
23.04.2025

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Bangladeszu.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: Populacja Bangladeszu liczy 168,697,184 (dane z 2024 r.).^[1]

Skład etniczny: Bengalczycy: 99%, inni: 1 %. Rząd Bangladeszu uznaje 27 rdzennych grup etnicznych na mocy ustawy z 2010 roku o instytucjach kulturalnych dla małych grup antropologicznych; inne źródła szacują, że istnieje około 75 grup etnicznych.^[2]

Skład religijny: muzułmanie sunnici stanowią około 91% procent populacji, hinduiści około 8%, pozostali około 1% (w tym 400 tys. katolików i około 1 miliona buddystów) (dane z 2022 r.).^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Bangladesz jest republiką parlamentarną. Powstał w 1971 roku, na skutek odłączenia się od Pakistanu w wyniku wojny domowej. Przez piętnaście lat rządy w tym kraju sprawowała dyktatura wojskowa. W 1990 roku przywrócono demokrację, jednak sytuacja polityczna jest od tego czasu bardzo niestabilna. Cechuje ją głęboki i długotrwały antagonizm między dwiema rywalizującymi partiami: **Awami League (AL)** i **Bangladesh National Party (BNP)**.^[4]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Bangladesz dzieli się na osiem podstawowych jednostek administracyjnych zwanych dywizjami (*divisions*): Barisal, Chittagong (Chattogram), Dhaka, Khulna, Mymensingh, Rajshahi, Rangpur, Sylhet.^[5] Dywizje dzielą się dalej na dystrykty (*zila*), a te na poddystrykty (*upazila* lub *tana*).^[6]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

² CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

⁴ BBC, Bangladesh Profile, 26.05.2023, <http://www.bbc.co.uk/news/world-south-asia-12650940>

⁵ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

⁶ Wikipedia, Bangladesh. Administrative divisions, https://en.wikipedia.org/wiki/Bangladesh#Administrative_divisions

Mapa. Podział administracyjny Bangladeszu.^[7]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydent Bangladeszu jest wybierany przez parlament na 5-letnią kadencję. Pełni przede wszystkim rolę ceremonialną.^{[8][9]} Aktualnym prezydentem Bangladeszu (od 24.04.2023 roku) jest **Mohammad Shahabuddin CHUPPU**.^[10]

Kolejne wybory prezydenckie przewidziane są na rok 2028.^[11]

Rząd i premier. Od 2009 roku władzę polityczną sprawowała stojąca na czele rządu premier **Sheikh Hasina**, będąca równocześnie przewodniczącą rządzącej partii **Awami League**, która wraz z partiami koalicyjnymi posiada obecnie większość miejsc w parlamencie.^[12] 11.01.2024 roku **Sheikh Hasina** została po raz kolejny zaprzysiężona

⁷ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees) - HQ Copenhagen, Bangladesh administrative map, 17.11.2020, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/86830>

⁸ Wikipedia, President of Bangladesh, https://en.wikipedia.org/wiki/President_of_Bangladesh

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), Bangladesh, Factbook, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

¹² CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

na premiera Bangladeszu na piątą kadencję (czwartą z rzędu).^[13] Jednakże wskutek trwających od czerwca do sierpnia 2024 r. masowych protestów odnośnie kwot dotyczących zatrudnienia w administracji rządowej Hasina została zmuszona do dymisji i 5.08.2024 r. uciekła do Indii. Na czele tymczasowego rządu powołanego 8.08.2024 r. stanął **Mohammad Yunus**.^{[14][15]}

Gabinet wybierany jest przez premiera, nominowany przez prezydenta.^[16]

Parlament i wybory parlamentarne. Władzę ustawodawczą w Bangladeszu sprawuje 350-osobowe **Zgromadzenie Narodowe (Dżatiya Sangsad)**.^[17]

Ostatnie wybory do parlamentu odbyły się w dniu 7 stycznia 2024 roku. Z 300 miejsc w parlamencie, rządząca **Awami League** pod przywództwem Hasiny zdobyła 223 miejsca; **Jatiya Party (Ershad)** 11 miejsc; **Workers' Party, Jatiya Samajtantrik Dal (JSD)** i **Bangladesh Kalyan Party** po jednym; a niezależni kandydaci zdobyli 62 miejsca.^[18]

Wybory zostały zbojkotowane przez **Bangladesh Nationalist Party (BNP)**, kierowaną przez byłą premier **Khaledę Zię**, po tym jak Hasina odrzuciła apele o rezygnację i pozwolenie neutralnemu rządowi tymczasowemu na przeprowadzenie wyborów. Innych 15 partii opozycyjnych również wybory zbojkotowało.^[19]

Po rezygnacji Hasiny w sierpniu 2024 roku, prezydent Chuppu rozwiązał parlament. Kolejne wybory mają odbyć się po przeprowadzeniu przez rząd tymczasowy reform konstytucyjnych i instytucjonalnych (w 2025 lub 2026 r.), w tym celu powołano we wrześniu 2024 roku Komisję ds. Reform Konstytucyjnych.^[20]

SYSTEM PRAWNY

W Bangladeszu obowiązuje mieszany system prawny obejmujący głównie angielskie prawo precedensowe (*ang. common law*) i prawo islamskie.^[21]

KARA ŚMIERCI

Prawo Bangladeszu przewiduje karę śmierci i jest ona wykonywana.^[22]

¹³ SATP (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

¹⁴ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

¹⁵ BBC, Nobel Peace Prize winner to lead Bangladesh interim government, 7.08.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/c0499xnp1yo>

¹⁶ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

¹⁷ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

¹⁸ SATP (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

¹⁹ SATP (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

²⁰ Constitutionnet, Bangladesh's interim government forms commission for constitutional reform, 12.09.2024, <https://constitutionnet.org/news/bangladeshs-interim-government-forms-commission-constitutional-reform>

²¹ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

²² Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

Zgodnie z kodeksem karnym Bangladeszu z 1860 roku kara śmierci przewidziana jest za: prowadzenie wojny przeciwko rządowi, podżeganie do buntu, składanie lub fabrykowanie fałszywych dowodów prowadzących do skazania za przestępstwo ze skutkiem śmiertelnym, morderstwo, podżeganie do samobójstwa dziecka lub osoby niepełnoletniej, usiłowanie zabójstwa przez skazanego na dożywocie, jeśli spowodował obrażenia, uprawianie profesji dokoity (kasta żyjąca z napaści rabunkowych) stosującego morderstwo (rabunek z bronią w ręku uprawiany przez specyficzne kasty lub gangi), porwanie dla okupu.^[23]

Ustawa antyterrorystyczna z 2009 roku, Ustawa o zapobieganiu przestępstwom w stosunku do kobiet i dzieci z 2000 roku (2003), Ustawa o specjalnych uprawnieniach z 1974 roku przewidują karę śmierci. Podobnie ustawa antynarkotykowa z 2018 roku przewiduje karę śmierci za produkcję, przemyt, dystrybucję i używanie więcej niż 5 gramów „yaba” (mieszanka meta amfetaminy z kofeiną).^[24]

Bangladesz nie wykonuje egzekucji na osobach, które popełniły przestępstwa, gdy nie były jeszcze pełnoletnie.^[25] Karę śmierci wykonuje się przez powieszenie.^[26]

Według ostatniego raportu Amnesty International dotyczącego kary śmierci z 2023 roku na najwyższy wymiar kary skazano co najmniej 248 osób oraz odnotowano 5 egzekucji.^[27]

W 2023 roku w więzieniach w Bangladeszu przebywało co najmniej 2400 osób skazanych na karę śmierci.^[28]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Bangladeszu w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 336 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), natomiast w 2024 r. ilość wszystkich ofiar wyniosła 925. Od 1.01.2025 do 28.03. 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęło 86 osób.^[29]

²³ London College of Legal Studies (South) (LCLS(S)), The State's Legal Right to Impose Death Penalty: Necessity or a Choice?, <https://lcls-south.com/the-states-legal-right-to-impose-death-penalty-necessity-or-a-choice/>

²⁴ London College of Legal Studies (South) (LCLS(S)), The State's Legal Right to Impose Death Penalty: Necessity or a Choice?, <https://lcls-south.com/the-states-legal-right-to-impose-death-penalty-necessity-or-a-choice/>

²⁵ LCLS(S), The State's Legal Right to Impose Death Penalty: Necessity or a Choice?, <https://lcls-south.com/the-states-legal-right-to-impose-death-penalty-necessity-or-a-choice/>

²⁶ Odhikar, Bangladesh: Imposition of the death penalty and its Impact, 27.04.2022, https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-05/odhikar_replies-dp.pdf

²⁷ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

²⁸ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

²⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w Bangladeszu odpowiadają Siły Zbrojne Bangladeszu, zarządzane wspólnie przez Ministerstwo Obrony (MOD) i Dywizję Sił Zbrojnych (AFD), oba podlegające Premierowi. AFD ma status ministerialny i jest traktowane równorzędnie z MOD. AFD jest wspólną kwaterą koordynującą dla piechoty, marynarki oraz lotnictwa, a także działa jako wspólne centrum dowodzenia w czasie wojny. W celu koordynacji polityki, premierowi i prezydentowi doradza sześćosobowa rada, w skład której wchodzi szefowie sztabów trzech służb, główny oficer sztabowy AFD oraz sekretarze wojskowi premiera i prezydenta.^[30]

Wojsko ma długą historię uczestnictwa w misjach pokojowych ONZ. Prowadzi również wielonarodowe i dwustronne ćwiczenia z partnerami zagranicznymi, zwłaszcza z Indiami; ma komercyjne interesy biznesowe w takich obszarach jak bankowość, żywność, hotele, produkcja, nieruchomości i przemysł stoczniowy, a także zarządza rządową infrastrukturą i projektami budowlanymi (2024).^[31]

Ministerstwu Spraw Wewnętrznych podlegają: Straż Graniczna Bangladeszu (BGB), Straż Przybrzeżna Bangladeszu, Batalion Szybkiego Reagowania (Rapid Action Battalion -RAB), Ansars, Partia Obrony Wsi (VDP).^[32]

RAB, Ansars i VDP to organizacje paramilitarne zajmujące się bezpieczeństwem wewnętrznym. RAB to wspólna grupa zadaniowa założona w 2004 roku i składająca się z członków policji, armii, marynarki wojennej, sił powietrznych i straży granicznej oddelegowanych do RAB z ich odpowiednich jednostek. Jej mandat obejmuje bezpieczeństwo wewnętrzne, gromadzenie danych wywiadowczych związanych z działalnością przestępczą i dochodzenia prowadzone przez rząd.^[33]

Głównym obowiązkiem wojska jest obrona zewnętrzna, ale odgrywa ono również rolę w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i tradycyjnie jest znaczącym graczem w polityce kraju, a także w jego gospodarce. Po powszechnych protestach krajowych we wrześniu 2024 roku armia otrzymała również uprawnienia w zakresie egzekwowania prawa na 60 dni, w tym dokonywania aresztowań, przeprowadzania przeszukań i rozpędzania nielegalnych zgromadzeń.^[34]

W Bangladeszu obecnie nie toczą się działania zbrojne z udziałem wojsk innych krajów, niemniej nasilające się walki w przygranicznym stanie Rakhine (Arakan) w sąsiadującej Mjanmie i stale rosnący napływ uchodźców sprawiają, że sytuacja humanitarna w przygranicznych rejonach Bangladeszu jest alarmująca. Zdarzają się również sytuacje przypadkowego transgranicznego ostrzału.^[35]

³⁰ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³¹ CIA (Central Intelligence Agency), Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³² CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³³ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³⁴ CIA (Central Intelligence Agency), Factbook, Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

³⁵ Relief Web, Growing Concern in Bangladesh as Myanmar conflict intensifies, causing major uptick in people flying towards the border, 23.02.2024, <https://reliefweb.int/report/bangladesh/growing-concern-bangladesh-myanmar-conflict-intensifies-causing-major-uptick-people-fleeing-towards-border>

Chittagong Hill Tracts i granica z Mjanmą są ogniskami niepokoju, stawiając poważne wyzwania władzy tymczasowego rządu. Konflikt w Mjanmie przenosi się do Bangladeszu, pogłębiając niestabilność granic. Obozy dla uchodźców w Cox's Bazar – będące już centrum dla przesiedlonych społeczności Rohingya – są coraz częściej celem działań rekrutacyjnych birmańskich grup zbrojnych. Przemyt narkotyków i przemoc transgraniczna nasiliły się, jeszcze bardziej obciążając aparat bezpieczeństwa Bangladeszu.^[36] Głównymi sprawcami przemocy w regionie Chittagong są uzbrojone grupy Rohingya, rywalizujące ze sobą, takie jak ARSA (**Arakan Rohingya Salvation Army**) ugrupowanie aktywne w Mjanmie, działające również w skupiskach uchodźców Rohingya, słynące z ataków na inne grupy tej mniejszości np. na liderów RSO (**Rohingya Solidarity Organization**), ataki te mają na celu uzyskanie kontroli na terenie obozów.^[37]

Do starć dochodzi również między bengalskimi siłami bezpieczeństwa a KNA (**Kuki-Chin National Army**) – separatystycznym ugrupowaniem zbrojnym mniejszości etnicznych z regionu **Chittagong Hill Tracts**. Najczęściej są to ataki z bronią palną. Niekiedy dochodzi także do eksplozji min zakładanych w rejonach przygranicznych przez KNA oraz wojsko birmańskie.^[38]

Na terytorium Bangladeszu obecne są również niewielkie, lokalne, nielegalne organizacje zbrojne o charakterze ekstremistycznym, zarówno lewicowe, jak i skrajnie islamistyczne, które niekiedy popełniają akty przemocy.^{[39][40][41]} W 2023 roku odnotowano łącznie 375 aresztowań islamskich radykałów należących do różnych grup, w tym między innymi 237 członków **Jamaat-e-Islami-Islami Chhatra Shibir (Jel-ICS)**, 50 **Jama'atul Ansar fil Hindal Sharqiya (JAFHS)**, 27 **Imam Mahmuder Kafela**, 24 **Ansar al-Islam**.^[42]

Polityczna próżnia pozostawiona przez upadek Hasiny dodała siły grupom bojowników i frakcjom etnicznym. Mniejsze partie islamistyczne, niegdyś tłumione przez Ligę Awami, wykorzystują zamieszki, aby zwiększyć swoją obecność i wpływy.^[43]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

W czasie masowych zamieszek zakończonych dymisją premier Hasiny, policja ogłosiła godzinę policyjną. Trwała ona od 15 do 25.07.2024 rok ^[44]

³⁶ Solace Global, Uncertainty and Conflict in Bangladesh, <https://www.solaceglobal.com/report/bangladesh-2025/>

³⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, incydenty i ofiary, liczby, opisy zdarzeń, 01.01.2023 – 28.03.2025 dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, incydenty i ofiary, liczby, opisy zdarzeń, 01.01.2023 – 28.03.2025 dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁹ SATP (South Asia Terrorist Portal), Data Sheet – Sentences Bangladesh 2022, <https://www.satp.org/datasheet-terrorist-attack/fatalities/bangladesh>

⁴⁰ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign travel advice, Bangladesh, 05.03.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/bangladesh>

⁴¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, incydenty i ofiary, liczby, mapa, 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴² SATP, (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

⁴³ Solace Global, Uncertainty and Conflict in Bangladesh, <https://www.solaceglobal.com/report/bangladesh-2025/>

⁴⁴ Al Jazeera, Bangladesh curfew eases: What's opened, what's still shut, 25.07.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/7/25/bangladesh-curfew-eases-whats-opened-whats-still-shut>

Brak jest informacji wskazujących na to, by w Bangladeszu obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: operacja specjalna czy godzina policyjna.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Bangladeszu w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 225 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano 326 ofiar cywilnych, zaś od 1.01.2025 do 28.03.2025 było 50 ofiar cywilnych.^[45]

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Chittagong	202	90
Dhaka	274	87
Khulna	116	79
Rajshahi	134	40
Rangpur	59	29
Barisal	61	24
Sylhet	40	14
Mymensingh	43	13
Suma	929	376

Tabela. Liczba śmiertelnych ofiar cywilnych w poszczególnych jednostkach administracyjnych Bangladeszu w okresie: 01.01.2024-28.03.2025 (tabela przygotowana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED)^[46]

Przypadki śmierci cywilów mają charakter rozproszony, jednostkowy i najczęściej przypadkowy, aczkolwiek zdarzają się morderstwa na tle politycznym wymierzone w konkretną osobę (zwolennicy przeciwnych partii, ataki na przywódców danej społeczności w Chittagongu). Zdarzają się także eksplozje ładunków wybuchowych, ataki, porwania, demonstracje z użyciem przemocy, zamieszki oraz przypadki stosowania przemocy seksualnej, napaści na tle rabunkowym, ataki związane ze sporami o ziemię. Zdarzenia te skutkują czasem ofiarami śmiertelnymi wśród ludności cywilnej. Na granicy z Indiami np. w okolicach Lalmonirhat, często dochodzi do napaści z handlarzy bydłem, na granicy z Mjanmą są ataki grup partyzanckich, wojska birmańskiego i bengalskich sił bezpieczeństwa. W Dhace przemoc wobec ofiar cywilnych często wiąże się z protestami, demonstracjami oraz rywalizacją polityczną, gdzie przemoc skierowana jest zarówno w stosunku do członków innych partii politycznych, jak i konkurujących na tym samym obszarze członków własnej partii.^[47]

⁴⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, civilians Bangladesh, civilians Myanmar, 01.01.2023 – 28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: civilians, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁷ ACLED, (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, civilians (Bangladesh), dane pobrano 23.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2024 r. do 28.03.2024 r. na terenie Bangladeszu nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną. Zdarzają się jednak incydenty, w których może przypadkowo ginąć ludność cywilna. W lutym 2025 r. siły wojskowe Mjanmy (prawdopodobnie z powodu incydentów transgranicznych) wystrzeliły dwukrotnie pocisk moździerzowy na terytorium Bangladeszu w obszarze przygranicznym z Mjanmą Ghandung, Naikhongchhari upazila (Bandarban, Chittagong), pośród trwających starć między siłami rebeliantów a wojskiem Mjanmy. W pierwszym incydencie zginęły co najmniej 2 osoby, w tym robotnik Rohingya, a dziecko zostało ranne. W drugim nie było ofiar śmiertelnych wśród cywilów.^[48]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W Chittagongu, obozy dla uchodźców Rohingya z Mjanmy stanowią obszary rywalizacji o wpływy uzbrojonych ugrupowań Rohingya takich jak **Arakan Rohingya Salvation Army - ARSA** i **Rohingya Solidarity Organization - RSO**. Dochodzi tam do wzajemnych ataków, głównie na liderów konkurencyjnej organizacji, jednakże przypadkowymi ofiarami takich ataków mogą być także osoby cywilne. W dniu 2.10.2024 r. członkowie ARSA i RSO zaangażowali się w strzelaninę w obozie dla uchodźców Rohingya w Phalungkhali, Ukhia upazila (Cox's Bazar, Chittagong), w celu ustalenia dominacji. W starciu zginęła 1 osoba, a co najmniej 5 zostało rannych. ACLED odnotował aż 38 w 2023 r., w 2024 r. – 8, zaś do 28 marca 2025 r. – 4.^[49]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2022 r. do pierwszego kwartału 2024 r. na terenie Bangladeszu nie odnotowano działań zbrojnych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.^[50]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Zagrożenia humanitarne w Bangladeszu wiążą się przede wszystkim z wojną domową toczącą się w sąsiadującej z Bangladeszem Mjanmie. W trzecim kwartale 2024 roku granicę tę przekroczyło kolejne 18 tys. Rohingya, uciekających przed konfliktem.^[51] Straż graniczna Bangladeszu zawracała łodzie Rohingya do Mjanmy, jednakże w ostatnich miesiącach w związku z wydarzeniami politycznymi w Dhace, służby były przeciążone i tysiącom uciekinierów udało się przedostać do

⁴⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: civilians (Bangladesh), 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: ARSA (Arakan Rohingya Salvation Army), RSO (Rohingya Solidarity Organisation), 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: explosions/remote violence, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵¹ Reuters, Paul R., Bangladesh ramps up border vigilance as thousands of Rohingya flee Myanmar, 11.09.2024, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/bangladesh-ramps-up-border-vigilance-thousands-rohingya-flee-myanmar-2024-09-11/>

Bangladeszu. Nowy premier Mohammad Yunus zaapelował do społeczności międzynarodowej o pomoc humanitarną i wsparcie dla tej grupy etnicznej, jednocześnie uważając, że ludność ta powinna zostać repatriowana do Mjanmy, co w obecnych okolicznościach nie jest możliwe ze względów bezpieczeństwa.^[52]

Obecnie ponad milion uchodźców Rohingya mieszka w Cox's Bazar, największym na świecie osiedlu dla uchodźców, gdzie znajdują się 33 gęsto zaludnione obozy. Pomimo trwającej pomocy humanitarnej ze strony rządu Bangladeszu (GoB) i społeczności międzynarodowej, złożone potrzeby są ogromne, a trwałe rozwiązania pozostają niepewne. W 2025 r. gwałtowny wzrost liczby nowo przybyłych Rohingya z Myanmaru dodatkowo nadwyrężył dostępne zasoby i możliwości w obozach.^[53]

Zależni od pomocy humanitarnej, Rohingya napotykają trudności, które ograniczają ich przemieszczanie się, dostęp do pracy i mieszkania poza obozami, co prowadzi do podatności, takich jak nielegalna migracja i handel ludźmi. Przedłużający się kryzys, wpływa nie tylko na uchodźców, ale także na środowisko i lokalne społeczności. Szybki napływ ludzi nadwyrężył zasoby, nasilił problemy z gospodarką odpadami i zwiększył podatność na zmiany klimatu w Cox's Bazar. Społeczności przyjmujące, zwłaszcza w Ukhiya i Teknaf, również ponoszą długoterminowe skutki społeczno-ekonomiczne tego kryzysu, wymagając stałego wsparcia w celu złagodzenia presji na środki do życia i zasoby.^[54]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Do 28.03.2025 r. w Bangladeszu nie odnotowano ani jednego przypadku śmiertelnego związanego z zakazanymi islamistycznymi grupami terrorystycznymi, podobnie jak w poprzednich latach, 2021, 2022, 2023.^[55]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Według ogólnodostępnych źródeł, armia i siły bezpieczeństwa Bangladeszu są odpowiedzialne za pozasądowe egzekucje. Chociaż procedury policyjne wymagają wewnętrznych dochodzeń w sprawie wszystkich znaczących przypadków użycia siły przez policję, w tym działań, które doprowadziły do poważnych obrażeń ciała lub śmierci, jednak władze kraju nie publikują oficjalnych statystyk dotyczących takich przypadków. nie podejmują także przejrzystych działań w celu ich zbadania (2023).^[56]

⁵² The Guardian, *Thaousands flee after Myanmar rebels use drones to bomb Rohingya villages*, 22.08.2024, <https://www.theguardian.com/global-development/article/2024/aug/22/myanmar-rohingya-muslim-minority-flee-bangladesh-massacres-arakan-army-rebels>

⁵³ Relief Web, *Bangladesh- Rohingya Humanitarian Crisis Appeal 2025*, 16.04.2025, <https://reliefweb.int/report/bangladesh/bangladesh-rohingya-humanitarian-crisis-appeal-2025>

⁵⁴ Relief Web, *Bangladesh- Rohingya Humanitarian Crisis Appeal 2025*, 16.04.2025, <https://reliefweb.int/report/bangladesh/bangladesh-rohingya-humanitarian-crisis-appeal-2025>

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), *filtr: explosions, remote violence*, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁶ USDOS (US Department of State), *2023 Country Report on Human Rights Practices: Bangladesh*, 23.03.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

Lokalna organizacja obrony praw człowieka Ain o Salish Kendra (ASK) poinformowała, że od stycznia do września 2023 roku osiem osób zginęło w wyniku domniemanych pozasądowych egzekucji w tym dwie w wyniku strzelaniny z udziałem organów ścigania, a trzy w wyniku tortur fizycznych podczas aresztowania. Inna krajowa organizacja mówi o 12 pozasądowych zabójstwach przez organy ścigania.^[57]

Grupy zajmujące się prawami człowieka i media donosiły o przypadkach bezprawnych zatrzymań i porwań, rzekomo popełnianych przez służby bezpieczeństwa. W okresie od stycznia do września 2023 roku lokalna organizacja praw człowieka poinformowała, że 32 osoby padły ofiarą bezprawnych zatrzymań i porwań. Większość ofiar tego typu działań to przywódcy opozycji, aktywiści i dysydenci. W niektórych przypadkach siły bezpieczeństwa uwolniły zatrzymane osoby bez postawienia im zarzutów, inne zostały formalnie aresztowane (2023).^[58]

ACLED mówi o dwóch takich incydentach w 2024 roku. W dniu 28.07.2024 roku prawdopodobnie członkowie Oddziału Detektywistycznego Policji uprowadzili koordynatora ruchu na rzecz reformy kwotowej na uniwersytecie Jahangirnagar w mieście Savar (Dhaka). Z kolei w dniu 29.07.2024 roku pracownicy organów ścigania uprowadzili lidera partii Amar Bangladesh z Dhaki - Mirpur (Mirpur), w związku z trwającymi aresztowaniami i zatrzymaniami członków i zwolenników ruchu na rzecz reformy kwotowej.^[59]

Porwań dokonują także nielegalne grupy np. w lutym 2025 r. Myanmar Arakan Army dwukrotnie porwała Bengalskich rybaków wraz z łodziami, kilka tego typu porwań miało miejsce również w 2024 r. Cel tych porwań nie jest znany.^[60]

Zdarzają się porwania dla okupu. W dniu 30.12.2024 r. niezidentyfikowani napastnicy uprowadzili 19 pracowników Wydziału Leśnego, w tym członków społeczności Rohingya, z obszaru Jadimura, związek Nhila, Teknaf upazila (Cox's Bazar, Chittagong), żądając okupu. Uprowadzeni zostali później uratowani przez siły RAB.^[61]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Charakterystyczną cechą polityki w Bangladeszu jest duża skala przemocy na tle przynależności partyjnej, której sprawcami są właściwie wszystkie siły polityczne w kraju. Do użycia przemocy dochodzi także regularnie podczas różnego rodzaju wieców, demonstracji i strajków – wtedy uczestnikami są ugrupowania protestujące oraz siły bezpieczeństwa. Często są gwałtowne zachowania uczestników demonstracji – palenie opon, niszczenie sklepów i pojazdów. Często są także konflikty wewnątrzpartyjne, które również skutkują ofiarami śmiertelnymi, a także

⁵⁷ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Bangladesh, 23.03.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁵⁸ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Bangladesh, 23.03.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁵⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: civilians, abduction/forced disappearance, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025 <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: civilians, abduction/forced disappearance, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: looting/property destruction, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

indywidualne napady i porwania wymierzone w konkretne osoby zaangażowane w działalność polityczną.^{[62][63]}

Dość częstym zjawiskiem są masowe strajki (*hartals*) oraz demonstracje, zarówno o zasięgu lokalnym, jak i ogólnokrajowym. Zwykle mają one bardzo gwałtowny przebieg i dochodzi podczas nich do starć, często prowadzących do ofiar śmiertelnych. Demonstracje i strajki są zwoływane szybko i w związku z różnymi wydarzeniami na scenie politycznej, zarówno bengalskiej, jak i międzynarodowej, w związku ze świętami narodowymi i religijnymi, ogłoszeniem wyroków sądowych w sprawach mających związek z życiem politycznym itp. Hartalom towarzyszy zwykle przemoc fizyczna, niszczenie samochodów prywatnych i pojazdów transportu zbiorowego, a także podkładanie małych bomb i innych ładunków wybuchowych. Mogą one mieć zasięg ogólnokrajowy, lecz także ograniczać się do konkretnego miasta lub regionu. Zdarzają się regularne blokady dróg, kolei i transportu rzeczno-egz. przez rozmaite grupy polityczne. Na skutek blokad może brakować na niektórych terenach benzyny i innego zaopatrzenia.^{[64][65]}

Od lipca 2024 roku w Bangladeszu trwały masowe protesty, w których uczestniczyły setki tysięcy osób, w związku z kontrowersyjnym rządowym systemem kwot zatrudnienia. Przekształciły się one w ogólnokrajowe niepokoje i zostały surowo stłumione przez władze. Nadmiernej siły używały policja i wojsko, odnotowano strzały ze strony wojska w kierunku protestujących, którzy nie chcieli się rozejść. Protesty zakończyły się dymisją i wyjazdem z kraju byłej premier Sheikh Hasiny.^[66] Podczas ruchu protestacyjnego, który trwał od lipca do sierpnia 2024 r., zginęło podobno aż 1500 osób.^[67]

Pod rządami tymczasowymi niektóre protesty i zgromadzenia polityczne odbywały się bez ograniczeń państwowych. Jednak zdarzały się przypadki, w których zgromadzenia AL i ich zwolennicy byli atakowani i nie byli chronieni przez policję.^[68]

W 2024 r. oraz do marca 2025 r. w Bangladeszu dominowały ataki bojówek partyjnych Awami League i Bangladesh Nationalist Party (BNP), nasilone na początku roku w związku z kampanią wyborczą, później z masowymi protestami antyrządowymi. Taka sytuacja utrzymuje się po dymisji Sheikh Hasiny, ataki te zwykle są celowe i dotyczą lokalnych liderów wrogich sobie partii, albo nawet tych samych partii, ponieważ ich celem jest przede wszystkim o indywidualne ustanowienie dominacji na danym obszarze. Np. 11.09.2024 r. przywódca Jubo Dal (Jubo Dal jest bojówką BNP) wraz ze swoimi współnikami zaatakował i zabił 2 członków BNP i ranił 5 innych w Lohagara upazila (Narail, Khulna), w ataku ukierunkowanym na ustanowienie dominacji w okolicy. W dniu 11.11.2024 r. członkowie Ligi Awami, Ligi Jubo i Ligi

⁶² FCDO (UK Foreign, Commonwealth, and Development Office), Foreign travel advice, Bangladesh, 24.10.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/bangladesh/safety-and-security>

⁶³ Human Rights Watch, Bangladesh: End Deadly Cycle of Crimes, 06.02.2015, <http://www.refworld.org/docid/550003c74.htm>

⁶⁴ FCDO, (UK Foreign, Commonwealth and Development Office), Foreign travel advice, Bangladesh, 21.02.2025, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/bangladesh>

⁶⁵ DFAT (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade), Smartraveller, Bangladesh, 18.03.2025, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/asia/bangladesh>

⁶⁶ Al Jazeera, How Bangladesh „Gen Z” protests brought down PM Sheikh Hasina, 7.08.2024, <https://www.aljazeera.com/news/longform/2024/8/7/how-bangladeshs-gen-z-protests-brought-down-pm-sheikh-hasina>

⁶⁷ Freedom House, Freedom in the World 2025: Bangladesh, <https://freedomhouse.org/country/bangladesh/freedom-world/2025>

⁶⁸ Freedom House, Freedom in the World 2025: Bangladesh, <https://freedomhouse.org/country/bangladesh/freedom-world/2025>

Chhatra (BCL) zaatakowali i zranili lokalnego przywódcę BNP prętami i rurami w Tetuljhora, Savar upazila (Dhaka).^[69]

W 2024 r. ACLED wymienia 80 protestów, w których interweniowała policja i siły bezpieczeństwa, 44 z nich odbyło się w Dhace. W 2025 r., do 28.03.2025 r. było ich 15, z czego 13 w stolicy.^[70]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Działalność uzbrojonych gangów jest problemem głównie w Dhace^{[71][72]} oraz w okolicach obozów dla uchodźców w Cox's Bazar. W obozach dla uchodźców działają oprócz nielegalnych ugrupowań zbrojnych takich jak Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA) pospolite gangi przestępcze.^[73] Popełniane przestępstwa dotyczą nielegalnego posiadania broni i narkotyków, kradzieży, porwań, przemytu, morderstw i handlu ludźmi.^{[74][75]}

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i ustawodawstwo zapewniają wolność przemieszczania się w obrębie kraju i emigracji, i jest ona z reguły respektowana w praktyce. Nie obowiązuje żadne ustawowe ograniczenie swobody zmiany miejsca zamieszkania i pobytu. Specjalne przepisy obowiązują jednak w regionie Chittagong Hill Tracts, Cox's Bazar i wyspy Bhasan Char w Zatoce Bengalskiej – ze względu na obecność uchodźców Rohingya. Uchodźcy Rohingya nie mogą poruszać się poza obozami dla uchodźców.^{[76][77]}

⁶⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: civilians (Bangladesh), 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, protests with intervention, 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷¹ FCDO (UK Foreign, Commonwealth, and Development Office, Foreign travel advice, Bangladesh, 21.02.2025, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/bangladesh>

⁷² DFAT (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade), Smartraveller, Bangladesh, 18.03.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/asia/bangladesh>

⁷³ SATP (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

⁷⁴ SATP (South Asia Terrorist Portal), Bangladesh Assessment 2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

⁷⁵ SATP (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>

⁷⁶ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Bangladesh, 23.03.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

⁷⁷ Freedom House, Freedom in the World, Bangladesh 2025, <https://freedomhouse.org/country/bangladesh/freedom-world/2025>

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Populacja miejska w Bangladeszu stanowi około 4,5%. i nadal się powiększa w tempie 2,88% rocznie. Największe miasta to stolica Dhaka (23 mln), Chittagong (5,3 mln), (Khulna 955 tys.), Rajshahi (962 tys.), Sylhet (964 tys.) Bogra (906 tys.).^[78]

Ludność Bangladeszu migruje z terenów wiejskich na tereny miejskie, z czego najwięcej osób osiedla się w stolicy kraju – Dhace. Jest to obecnie najszybciej rosnące mega-miasto na świecie..^[79]

Wśród migrantów wewnętrznych prawie 9% z nich to dzieci do lat 4, 7% to dzieci w wieku od 5 do 9 lat. Kobiety migrują głównie w wieku od 15 do 29 lat, natomiast główną przyczyną zmiany przez nie miejsca zamieszkania jest zawarcie małżeństwa.^[80]

Mężczyźni najczęściej decydują się na zmianę miejsca zamieszkania będąc w wieku między 25 i 39 lat, głównie ze względów ekonomicznych, związanych z pracą. Wielu mężczyzn, migruje sezonowo do pracy w rolnictwie.^[81]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Bangladesz jest jednym z krajów najbardziej dotkniętych klęskami żywiołowymi i zmianami klimatycznymi. Podnoszący się poziom mórz, intruzja soli, wysychanie terenów wiejskich oraz erozja wybrzeży i rzek również zmuszają ludność wiejską do poszukiwania nowych źródeł utrzymania w miastach, co dodatkowo zwiększa gęstość zaludnienia.^[82] Klęski żywiołowe są główną przyczyną wysiedleń, szczególnie w sezonie monsunowym od czerwca do września, kiedy to powodzie wysiedlają średnio milion osób rocznie. Cyklony wysiedlają około 100 tys. osób rocznie.^[83]

W 2023 roku największą klęską żywiołową w Zatoce Bengalskiej był cyklon Mocha. Burza 11 maja 2023 roku spowodowała 1,3 miliona przesiedleń w Bangladeszu, głównie w dystrykcie Cox's Bazar w dywizji Chattogram (Chittagong). Prawie wszystkie ruchy były ewakuacjami zapobiegawczymi z gęsto zaludnionych obszarów. Prognozy i wczesne ostrzeżenia pomogły władzom wdrożyć procedury awaryjne na tydzień przed nadejściem cyklonu.^[84]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Uchodźcy. Nie odnotowano masowej migracji z Bangladeszu, której przyczyną byłaby trudna sytuacja bezpieczeństwa. napływu uchodźców z Bangladeszu

Migracja ekonomiczna. Według danych z 2021 roku, liczba obywateli Bangladeszu mieszkających za granicą wyniosła ok. 7,4 mln, co stanowi 4,5% całej populacji.

⁷⁸ CIA, (Central Intelligence Agency), Bangladesh, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>

⁷⁹ ASEF, Sustainable Urbanization in Bangladesh and Dhaka, 11.2021, <https://asef.org/wp-content/uploads/2021/11/ASEFSU23-Background-Paper-Sustainable-Urbanisation-in-Bangladesh-Dhaka.pdf>

⁸⁰ Integral Human Development, Country Profiles, Bangladesh, <https://migrants-refugees.va/country-profile/bangladesh/>

⁸¹ Integral Human Development, Country Profiles, Bangladesh, <https://migrants-refugees.va/country-profile/bangladesh/>

⁸² Integral Human Development, Country Profiles, Bangladesh, <https://migrants-refugees.va/country-profile/bangladesh/>

⁸³ IDMC, Bangladesh Overview, 2023, aktualizacja 26.08.2024, <https://www.internal-displacement.org/countries/bangladesh/>

⁸⁴ IDMC, Bangladesh Overview, 2023, aktualizacja 26.08.2024, <https://www.internal-displacement.org/countries/bangladesh/>

Większość z nich (nieco ponad 88%) mieszka w innych krajach azjatyckich, a ponad połowa – głównie mężczyźni – na Bliskim Wschodzie. Najczęściej wybieranymi przez migrantów z Bangladeszu krajami docelowymi są Indie (33,3%), Arabia Saudyjska (17,3%), Zjednoczone Emiraty Arabskie (14,8%), Malezja (5,6%) i Kuwejt (5,1%). Około 67% migrantów to mężczyźni. Większość kobiet przenosi się z Bangladeszu do Indii, Ameryki Północnej i Europy, gdzie jest ich nieco więcej niż mężczyzn.^{[85][86]}

Według danych Ministra finansów Bangladeszu z 2023 roku 14,9 mln mieszkańców Bangladeszu pracowało za granicą, w 176 krajach świata. Rząd Bangladeszu prowadzi centra szkoleniowe i sam poszukuje nowych rynków pracy dla migrantów zarobkowych. Poza głównymi krajami docelowymi, w ostatnim okresie było już możliwe wysyłanie pracowników z Bangladeszu do krajów takich jak Polska, Szeszele, Albania, Rumunia, Słowenia, Uzbekistan, Bośnia i Hercegowina oraz Kambodża.^[87]

Indyjski rząd w ubiegłych latach twierdził, że aż 20 milionów imigrantów z Bangladeszu mieszka w tym kraju bez zezwolenia - co stanowiłoby największą na świecie populację takich osób, - ale nie przedstawił dowodów na poparcie tego twierdzenia.^[88] W 2019 roku uchwalono ustawę o zmianie obywatelstwa (Citizen Amendment Act - CAA) oraz krajowy rejestr obywateli stanu Assam (NRC). Ustawę wdrożono 11.03.2024 roku. Ustawa ta zmieniła ustawę o obywatelstwie z 1955 roku, aby umożliwić imigrantom - w tym osobom nieupoważnionym - z sąsiednich Afganistanu, Bangladeszu i Pakistanu z większością muzułmańską uzyskanie obywatelstwa Indii w trybie przyspieszonym, o ile byli prześladowanymi mniejszościami religijnymi buddyjskimi, chrześcijańskimi, hinduskimi, dżinijskimi, parsyjskimi lub sikhijskimi. Prawo to nie obejmowało muzułmanów.^[89] CAA nasiliła napięcia i stworzyła znaczące przeszkody dla migrantów z Bangladeszu i ich dzieci z tego względu, iż Bangladesz jest w większości krajem muzułmańskim.^[90]

PODSUMOWANIE

Bangladesz jest republiką parlamentarną. Władzę polityczną sprawuje obecnie tymczasowy rząd na czele z premierem Mohammadem Yunusem, po tym jak w sierpniu 2024 roku premier Shekh Hasina poddała się do dymisji i wyjechała do Indii.

W Bangladeszu kara śmierci jest zasądzana i wykonywana.

Bangladesz nie jest zaangażowany w żaden międzynarodowy konflikt zbrojny. Na jego terytorium mają miejsce lokalne konflikty zbrojne o niskiej intensywności. Do sporadycznych aktów przemocy wobec cywilów dochodzi w regionie Chittagong Tracts zamieszkanym przez mniejszości etniczne oraz w obozach dla uchodźców

⁸⁵ Integral Human Development, Country Profiles, Bangladesh, <https://migrants-refugees.va/country-profile/bangladesh/>

⁸⁶ Mixed Migration Centre, Azad A., Beyond dichotomies: Bangladesh's complex migration landscape, 28.05.2024, <https://mixedmigration.org/bangladesh-complex-migration-landscape/>

⁸⁷ Dhaka Tribune, 14,9 m Bangladeshi expatriates work in 176 countries, 1.06.2023, <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/312611/14.9m-bangladeshi-expatriates-work-in-176>

⁸⁸ MPI (Migration Information Source), Duque M.C., Climate Change in Bangladesh Shapes Internal Migration and Movement to India, 04.09.2024, <https://www.migrationpolicy.org/article/bangladesh-india-climate-migration>

⁸⁹ MPI (Migration Information Source), Duque M.C., Climate Change in Bangladesh Shapes Internal Migration and Movement to India, 04.09.2024, <https://www.migrationpolicy.org/article/bangladesh-india-climate-migration>

⁹⁰ MPI (Migration Information Source), Duque M.C., Climate Change in Bangladesh Shapes Internal Migration and Movement to India, 04.09.2024, <https://www.migrationpolicy.org/article/bangladesh-india-climate-migration>

Rohingya. Ze względu na incydentalny, lokalny charakter i małą skalę incydenty te nie stanowią powszechnego zagrożenia życia dla ludności cywilnej.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIABIBLIOGRAFIA:

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Bangladesh, 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Al Jazeera, Bangladesh curfew eases: What's opened, what's still shut, 25.07.2024, <https://www.aljazeera.com/news/2024/7/25/bangladesh-curfew-eases-whats-opened-whats-still-shut>
3. Al Jazeera, How Bangladesh „Gen Z” protests brought down PM Sheikh Hasina, 7.08.2024, <https://www.aljazeera.com/news/longform/2024/8/7/how-bangladeshs-gen-z-protests-brought-down-pm-sheikh-hasina>
4. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
5. ASEF, Sustainable Urbanization in Bangladesh and Dhaka, 11.2021, https://asef.org/wp-content/uploads/2021/11/ASEFSU23-Background-Paper_Sustainable-Urbanisation-in-Bangladesh-Dhaka.pdf
6. BBC, Bangladesh Profile, 26.05.2023, <http://www.bbc.co.uk/news/world-south-asia-12650940>
7. BBC, Nobel Peace Prize winner to lead Bangladesh interim government, 7.08.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/c0499xpn1yo>
8. CIA (Central Intelligence Agency), Bangladesh, Factbook, 09.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/bangladesh/>
9. Constitutionnet, Bangladesh's interim government forms commission for constitutional reform, 12.09.2024, <https://constitutionnet.org/news/bangladeshs-interim-government-forms-commission-constitutional-reform>
10. DFAT (Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade), Smartraveller, Bangladesh, 18.03.2025, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/asia/bangladesh>
11. Dhaka Tribune, 14,9 m Bangladeshi expatriates work in 176 countries, 1.06.2023, <https://www.dhakatribune.com/bangladesh/312611/14.9m-bangladeshi-expatriates-work-in-176>
12. FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Foreign travel advice, Bangladesh, 05.03.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/bangladesh>
13. Freedom House, Freedom in the World 2025: Bangladesh, <https://freedomhouse.org/country/bangladesh/freedom-world/2025>
14. Human Rights Watch, Bangladesh: End Deadly Cycle of Crimes, 06.02.2015, <http://www.refworld.org/docid/550003c74.htm>
15. IDMC, Bangladesh Overview, 2023, aktualizacja 26.08.2024, <https://www.internal-displacement.org/countries/bangladesh/>

16. Integral Human Development, Country Profiles, Bangladesh, <https://migrants-refugees.va/country-profile/bangladesh/>
17. LCLS(S), The State's Legal Right to Impose Death Penalty: Necessity or a Choice?, <https://lcls-south.com/the-states-legal-right-to-impose-death-penalty-necessity-or-a-choice/>
18. London College of Legal Studies (South) (LCLS(S)), The State's Legal Right to Impose Death Penalty: Necessity or a Choice?, <https://lcls-south.com/the-states-legal-right-to-impose-death-penalty-necessity-or-a-choice/>
19. Mixed Migration Centre, Azad A., Beyond dichotomies: Bangladesh's complex migration landscape, 28.05.2024, <https://mixedmigration.org/bangladesh-complex-migration-landscape/>
20. MPI (Migration Information Source), Duque M.C., Climate Change in Bangladesh Shapes Internal Migration and Movement to India, 04.09.2024, <https://www.migrationpolicy.org/article/bangladesh-india-climate-migration>
21. Odhikar, Bangladesh: Imposition of the death penalty and its Impact, 27.04.2022, https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-05/odhikar_replies-dp.pdf
22. Relief Web, Bangladesh- Rohingya Humanitarian Crisis Appeal 2025, 16.04.2025, <https://reliefweb.int/report/bangladesh/bangladesh-rohingya-humanitarian-crisis-appeal-2025>
23. Relief Web, Growing Concern in Bangladesh as Myanmar conflict intensifies, causing major uptick in people fleeing towards the border, 23.02.2024, <https://reliefweb.int/report/bangladesh/growing-concern-bangladesh-myanmar-conflict-intensifies-causing-major-uptick-people-fleeing-towards-border>
24. Reuters, Paul R., Bangladesh ramps up border vigilance as thousands of Rohingya flee Myanmar, 11.09.2024, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/bangladesh-ramps-up-border-vigilance-thousands-rohingya-flee-myanmar-2024-09-11/>
25. SATP (South Asia Terrorism Portal), Bangladesh: Assessment -2024, <https://www.satp.org/terrorism-assessment/bangladesh>
26. Solace Global, Uncertainty and Conflict in Bangladesh, <https://www.solaceglobal.com/report/bangladesh-2025/>
27. The Guardian, Thousands flee after Myanmar rebels use drones to bomb Rohingya villages, 22.08.2024, <https://www.theguardian.com/global-development/article/2024/aug/22/myanmar-rohingya-muslim-minority-flee-bangladesh-massacres-arakan-army-rebels>
28. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees) - HQ Copenhagen, Bangladesh administrative map, 17.11.2020, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/86830>
29. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Bangladesh, 23.03.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/bangladesh/>

30. Wikipedia, Bangladesh. Administrative divisions,
https://en.wikipedia.org/wiki/Bangladesh/Administrative_divisions
31. Wikipedia, President of Bangladesh,
https://en.wikipedia.org/wiki/President_of_Bangladesh